

Doel en werking SISA

1. Wat is SISA en hoe werkt het?

SISA is een computersysteem (voor Rotterdam en de 13 regiogemeenten) dat professionals die bij hetzelfde gezin en/of dezelfde jeugdige (0 tot 23 jaar) betrokken zijn bij elkaar brengt. Door het afgeven van een signaal in SISA weet een professional sneller of ook andere professionals betrokken zijn bij het gezin en/of jeugdige. Daarnaast kunnen zij zo hun zorgen delen over het veilig opgroeien en het ontwikkelen van jeugdigen.

2. Waar is SISA voor bedoeld?

Wanneer meerdere professionals tegelijkertijd betrokken zijn bij een jeugdige en/of het gezin is het belangrijk dat alle professionals dit van elkaar weten. Helaas is dit in de praktijk vaak anders. SISA is ontwikkeld met het doel betrokken professionals zo vroeg mogelijk met elkaar in contact te brengen om de hulp/zorg/begeleiding voor een jeugdige op elkaar af te stemmen. Op deze manier wordt voorkomen dat professionals langs elkaar heen werken. SISA bemoeit zich nooit met uitvoering, alleen met het proces van samenwerking.

3. Wat is de meerwaarde van het werken met SISA?

De meerwaarde van SISA is aangetoond. Uit onderzoeken naar de werking van SISA is het volgende gebleken:

- Professionals komen in contact met andere betrokken professionals (soms over heel Nederland) waar nog geen contact mee was.
- Professionals krijgen sneller zicht op andere jeugdigen met overeenkomende ouder(s) door middel van de gezinsmatch.
- Professionals geven aan dat SISA winst oplevert in het contact en bij de coördinatie van zorg waardoor de hulpverlening sneller en beter kan worden afgestemd.
- Eén gezin, één plan, één regisseur.

4. Wat is het verschil tussen de VIR en een lokale of regionale verwijsindex?

De VIR is de landelijke verwijsindex en betekent Verwijsindex Risicjongeren. De VIR bundelt alle signalen in het hele land samen zodat landelijke matches kunnen ontstaan tussen alle lokale en regionale verwijsindexen. Iedere gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor het inrichten en beheren van een verwijsindex. Elke lokale/regionale verwijsindex is aangesloten op de VIR.

5. Wat betekent SISA voor een professional?

Via SISA kan een professional in contact komen met organisaties buiten het eigen netwerk (gemeente overstijgende of landelijke organisaties). Ook kan hij of zij in contact komen met organisaties waar ouders en/of de jongere niet met de professional over hebben gesproken, bedoeld of onbedoeld. Daarnaast komt de professional via SISA in contact met professionals die ná het door hem of haar geplaatste signaal betrokken raken bij de ouders en/of jeugdigen binnen het gezin.

6. Wat kan SISA betekenen voor ouders?

SISA staat voor signaleren, verbinden en samenwerken. Met samenwerken bedoelen we samen met alle betrokken professionals én samen met ouders en/of jeugdige. Door open en transparant te zijn naar ouders en/of jeugdige, voelen zij zich juist geholpen en betrokken bij het traject. Doordat professionals op de hoogte zijn van elkaars betrokkenheid en met elkaar de hulpverlening afstemmen, hoeven ouders en/of jeugdige niet bij iedere organisatie hetzelfde verhaal te vertellen.

7. Welke informatie staat in SISA?

In SISA staat alleen dát er een signaal is afgegeven. Het signaal bevat:

- Algemene gegevens van de jeugdige (BSN, woongemeente, geboortedatum, naam, geslacht).
- Naam en contactgegevens van de betrokken professional.
- Einddatum van het signaal.

8. Welke informatie staat NIET in SISA?

SISA bevat geen inhoudelijke dossierinformatie. De reden en onderbouwing van het signaal wordt niet aangegeven: een signaal bevat alleen DAT-informatie en geen WAT-informatie. SISA is geen raadpleegsysteem.

9. Wie kan bij de gegevens in SISA?

Alleen de geautoriseerde professional die een signaal op een jeugdige in SISA heeft afgegeven, ziet het signaal en de matches waarbij hij/zij bij betrokken is. Het is niet mogelijk om in SISA te zoeken of er andere signalen op een bepaalde jeugdige zijn geplaatst. De professional moet eerst zelf een signaal afgeven voordat andere signalen/matches op dezelfde jeugdige zichtbaar worden.

Signaal en Match

10. Wanneer signaleert een professional een kind/jongere in SISA?

* Wanneer een professional betrokken is bij een jeugdige én een redelijk vermoeden heeft dat de jeugdige op welk (leef)gebied dan ook moeilijkheden ondervindt.

* Diens veiligheid en ontwikkeling naar volwassenheid worden bedreigd.

Signalering in SISA dient te gebeuren vanuit betrokkenheid en niet vanuit opschaling. Het draait in SISA juist om heel primair in het proces te signaleren. De kracht van SISA is vroegsignalering en een vroegtijdige bundeling van krachten. Trajecten die bij de ene professional goed lopen, kunnen ergens anders vastlopen. Dit tijdig van elkaar weten voorkomt verkeerde conclusies en beslissingen.

Daarnaast hanteren organisaties en/of sectoren handelingsprotocollen ter ondersteuning van de professional in het signaleren in een verwijzindex.

11. Hoelang blijft een signaal in SISA bewaard?

Een signaal in SISA heeft een wettelijke termijn van maximaal twee jaar. Een organisatie kan zelf aangeven hoelang een signaal vanuit die organisatie actief moet blijven. Een professional heeft altijd de mogelijkheid om een signaal eerder af te sluiten en zo te inactiveren wanneer er geen betrokkenheid meer is bij de jeugdige of het gezin. Een inactief signaal kan niet meer matchen met andere signalen. Inactieve signalen mogen maximaal vijf jaar bewaard worden in een historisch overzicht. Na die vijf jaar verdwijnen de gegevens van dat signaal uit SISA. Wanneer een kind/jongere de leeftijd van 23 jaar bereikt, verdwijnen alle gegevens uit SISA. Wanneer een jeugdige overlijdt, blijven de signalen nog twee weken in SISA staan. Dit in geval van eventueel onderzoek bij een onnatuurlijke dood. Daarna worden de persoonsgegevens, inclusief signalen verwijderd.

12. Wat zijn de mogelijkheden wanneer er na twee jaar nog steeds betrokkenheid is en/of zorgen zijn?

Bij jeugdigen waarover na twee jaar nog zorgen zijn, kan na twee jaar opnieuw een signaal afgegeven worden, nádat het signaal is verlopen. Wanneer na twee jaar opnieuw een signaal op dezelfde jeugdige wordt afgegeven, geldt opnieuw de plicht tot informeren over het signaal en toestemming vragen voor overleg.

13. Kunnen alle kinderen uit één gezin waar zorgen om zijn in één keer worden gesignaleerd in SISA?

Het is wettelijk niet mogelijk om in één keer een heel gezin te signaleren in SISA. Voor het plaatsen van het signaal zullen ouder(s) en/of jeugdige vanaf 12 jaar per jeugdige, apart geïnformeerd moeten worden en bij een match via dezelfde procedure toestemming moeten worden gevraagd voor overleg.

14. Wat gebeurt er nadat een signaal in SISA is afgegeven?

Zodra minimaal twee signalen zijn afgegeven op eenzelfde jeugdige ontstaat een match, dit is een individuele match. Ook kan een signaal een match vormen met een signaal dat is afgegeven door een andere professional op een jeugdige met minimaal één overeenkomende ouder. Zo'n match is een 'gezinsmatch'. Na het ontstaan van een match ontvangen de betrokken professionals hierover bericht per mail en kunnen ze contact met elkaar opnemen en de hulpvraag afstemmen. Uiteraard worden ouders en/of jeugdige hierin betrokken. Voor het uitwisselen van inhoudelijke informatie over de jeugdige(n) tussen professionals is toestemming nodig van ouders/verzorgers en/of jeugdige.

15. Wat doet de gezinsmatch?

De gezinsmatch maakt het mogelijk dat professionals van elkaars betrokkenheid bij andere jeugdigen binnen één gezin op de hoogte worden gesteld. Doordat samenwerking op gezinsniveau plaatsvindt, wordt de zorg in het gezin beter afgestemd. Voor de jeugdige en/of ouders/verzorgers betekent dit dat de ondersteuning/begeleiding gericht kan worden ingezet.

Privacy en Wetgeving

16. Hoe zit het met privacy en SISA?

Bij het plaatsen van een signaal in SISA, worden persoonsgegevens in SISA verwerkt en is privacywetgeving van toepassing, waaronder de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De persoonsgegevens mogen alleen worden verwerkt voor de geldende doeleinden van SISA.

17. Wordt een signaal op een jeugdige in SISA met ouders en/of jeugdige besproken?

Ja. Professionals hebben het recht om zorgen op basis van gegronde redenen rondom jeugdigen te signaleren én hebben daarnaast een informatieplicht. Voor het afgeven van een signaal in SISA heb je géén toestemming nodig. De informatieplicht houdt in dat ouders/verzorgers en/of jeugdige geïnformeerd worden over het afgeven van een signaal in SISA en de redenen daarvoor. Dit informeren kan zowel mondeling als schriftelijk. Wanneer het absoluut niet mogelijk is om ouders en/of jeugdige te informeren dan kan dit uitgesteld worden. Dit moet dan wel met redenen omkleed in het dossier worden vermeld.

18. Wie moet worden geïnformeerd over het signaal in SISA?

Volgens de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG):

De jeugdige 0 tot 12 jaar: alleen ouders/verzorgers

De jeugdige 12 tot 16 jaar: ouders/verzorgers en jeugdige

De jeugdige ouder dan 16 jaar: alleen de jeugdige

19. Waarvoor vraag je toestemming aan ouders en/of jeugdige?

Voor inhoudelijke gegevensuitwisseling is er volgens, in overeenstemming met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) toestemming nodig. Dit kan zowel mondeling als schriftelijk. Leg ouders/verzorgers/jeugdige uit met welke partijen er wordt overlegd, welke gegevens er worden uitgewisseld en met welk doel dat gebeurt.

20. Wanneer vraag je toestemming voor overleg aan de ouders en wanneer aan de jeugdige?

Voor inhoudelijke gegevensuitwisseling heb je volgens, in overeenstemming met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) toestemming nodig van:

De jeugdige 0 tot 12 jaar: alleen ouders/verzorgers.

De jeugdige 12 tot 16 jaar: ouders/verzorgers en jeugdige.

De jeugdige ouder dan 16 jaar: alleen de jeugdige

21. Wat doe je als de jeugdige vanaf 12 jaar of diens ouders niet instemmen met de gegevensuitwisseling?

Dan mogen er volgens de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) géén gegevens worden uitgewisseld. In uitzonderlijke gevallen kunnen zonder toestemming toch gegevens worden uitgewisseld. In zulke gevallen handelt de professional op basis van conflict van plichten. Belangrijk is dan de afweging van de bezwaren van ouders en/of jeugdige tegen de noodzaak van de afgestemde hulp, zorg of bijsturing die men wil gaan verlenen of wordt verleend (en waarvoor gegevensuitwisseling nodig is). Dit kan aan de orde zijn als er bijvoorbeeld sprake is van overmacht of een bedreigende situatie.

22. Wat houdt conflict van plichten in?

Een professional heeft het recht om zorgen op basis van gegronde redenen over jeugdigen te signaleren. Daarnaast heeft hij of zij de plicht om ouders en/of jeugdigen hierover te informeren en is hij of zij verplicht om toestemming te vragen voor gegevensuitwisseling. Een professional kan in de knel komen met deze verplichtingen, wanneer het een situatie betreft waar de veiligheid van de jeugdige of anderen in gevaar komt door het bespreekbaar maken van bepaalde zorgen. In zulke gevallen zal de professional moeten beoordelen of het belang van de jeugdige zwaarder weegt dan dat van diens ouders. Is dit het geval? Dan kan de professional zonder ouders en/of jeugdige te informeren een signaal in SISA afgeven en zonder toestemming van ouders en zo nodig met doorbreking van de geldende plicht tot geheimhouding toch gegevens uitwisselen. Deze overwegingen en keuzes dienen duidelijk te worden vastgelegd in het cliëntdossier.

23. Wanneer betreft het conflict van plichten?

De afweging die een professional maakt, is een professionele afweging. Is het belang van de jeugdige zwaarder dan dat van diens ouders. Deze belangenafweging in het geval van geheimhouding valt doorgaans uit in het voordeel van de jeugdige. Bij twijfel kan de professional zichzelf de volgende vragen stellen:

1. Is het doel gerechtvaardigd dat ik wil bereiken met signaleren?
2. Is het noodzakelijk om te signaleren om dit doel te bereiken?
3. Heb ik er alles aan gedaan om toestemming van de ouders en/of jeugdige te verkrijgen?
4. Weegt het gevaar voor de jeugdige dat ik met signaleren hoop af te wenden op tegen het belang dat de jeugdige of de ouders hebben bij geheimhouding?

Als deze vier vragen met 'Ja' worden beantwoord, dan is sprake van overmacht en mag op basis van conflict van plichten zonder te informeren en zonder verkregen toestemming gegevens worden uitgewisseld met de matchende partijen. Stel de matchende professionals hiervan altijd op de hoogte. Ga zorgvuldig om met dergelijke situaties en leg beweegredenen vast in het cliëntdossier. Tevens moet worden overwogen om, naast het afgeven van een signaal in SISA, ook andere stappen te overwegen, zoals een melding bij Veilig Thuis.

24. Kan er bij een match op gezinsniveau in één keer voor alle jeugdigen binnen het gezin toestemming worden gevraagd voor gegevensuitwisseling?

Nee. Zodra een gezinsmatch ontstaat, moet per jeugdige toestemming worden gevraagd voor het uitwisselen van gegevens. Deze toestemming dient weer per jeugdige te worden vastgelegd in het cliëntdossier.

25. Hoe zit het met informeren en toestemming vragen in geval van gescheiden ouders? Beide (gezaghebbende) ouders moeten worden geïnformeerd over het signaal en van beide ouders is toestemming nodig om informatie uit te wisselen over hun kind. Zijn de ouders gehuwd of samenwonend, dan mag worden aangenomen dat de toestemming van de ene ouder ook de toestemming van de andere ouder betekent. Zijn de ouders gescheiden en hebben beide ouders het gezag, dan is informeren en toestemming voor gegevensuitwisseling van beide ouders vereist. Als één van de gescheiden ouders niet kan worden bereikt en er alles aan is gedaan om te informeren/de benodigde toestemming te verkrijgen, dan is geen toestemming van deze ouder nodig. Het is wel belangrijk vast te leggen in het cliëntdossier wat er is gedaan om met de ouder(s) in contact te komen.

26. Is een melding bij Veilig Thuis hetzelfde als een signaal in SISA?

Nee. Een melding bij Veilig Thuis heeft een ander doel dan signaleren in SISA. Een melding bij Veilig Thuis verloopt volgens het stappenplan van de Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling. Signaleren in een verwijsindex wordt in verschillende stappen van de Meldcode genoemd. Het doel van SISA is signalen van zorgen vroegtijdig kenbaar te maken bij betrokken professionals om vervolgens de hulpvraag van een jeugdige/gezin samen af te stemmen. Bij een melding bij Veilig Thuis geeft de professional ook altijd een signaal af in SISA. SISA en Veilig Thuis kunnen worden beschouwd als aanvulling op elkaar. Bij een melding Veilig Thuis kan Veilig Thuis besluiten om te onderzoeken of er sprake is van huiselijk geweld en /of kindermishandeling. Veilig Thuis zal zelf ook altijd een signaal in SISA afgeven.

27. Wat kunnen ouders en/of jeugdige doen als ze het niet eens zijn met het signaal in SISA?

Ouders en/of jeugdige kunnen een professional verzoeken het signaal uit SISA te verwijderen. Deze geeft dat door aan het relatiebeheer van de SISA. Samen kijken zij op welke gronden dat wordt gedaan en welke vervolgstappen er genomen kunnen worden. Een professional kan nooit zelf een signaal verwijderen uit SISA. Dit kan alleen worden gedaan door een regiobeheerder. Vervolgens wordt dit ook doorgegeven aan de VIR (landelijke verwijsindex), zodat ook daar het signaal kan worden verwijderd.

Relatiebeheer gaat na of de professional/organisatie volgens, in overeenstemming met wet- en regelgeving heeft gehandeld: heeft de professional/organisatie zich gehouden aan diens plicht tot informeren en toestemming vragen voor gegevensuitwisseling? Alleen wanneer blijkt dat de professional/organisatie aan deze plicht niet heeft voldaan, heeft relatiebeheer van SISA het recht om een signaal uit SISA te verwijderen. In alle andere gevallen is het aan de professional/organisatie of het signaal in SISA blijft staan of dat het signaal wordt verwijderd. Het genomen besluit wordt door relatiebeheer van SISA schriftelijk aan de ouders en/of jeugdige gecommuniceerd. Als ouders en/of jeugdige het niet eens zijn met dit besluit, kunnen ze vervolgstappen ondernemen via de klachtenprocedure van de woonplaats.

De volledige bezwaarprocedure SISA is te vinden via www.sisa.rotterdam.nl onder 'documentatie'.